

Forholdet er, at der er Tale om 8 Skoler, men at der uden for disse 8 Skoler findes i Kjøbenhavn mindst 6 andre Skoler og 6 større Kursus, der forberede til Artium. Der er Industribygningens Skole, Efterslægtens Skole, Komtesse Moltkes Latin-skole, Dr. Starckes Skole, Frøken Zahles Artiumshold og, saa vidt jeg ved, Frøken Adlers Fællesskole. Det er Latinskolerne. Og saa er der de bekendte større Kursus. Med andre Ord, Staten skal ikke blot yde disse 8 Skoler pekuniær, men ogsaa moralsk Støtte i deres Konkurrence med ny opstaaende Skoler og med en Del af de bestaaende Skoler. Men det forekommer mig, at det er noget, der ikke kan forsvares. Jeg ved nok, at man siger: Ja, men de andre Skoler kunne jo komme med i Ringen, og saa er den Sag ude af Verden. Og det er højst mærkelige Argumenter, man i saa Henseende fører i Markken. I Kommissionens Betænkning hedder det om den ene Skole — det er Industribygningens Skole — at den kan „meget let“ komme med, da den ikke selv ejer nogen Bygning; og senere hedder det om en anden Skole — Efterslægtens — at den kan „saa meget lettere“ komme med, som den har sin egen Bygning. Det kan jeg ikke forstaa; mig forekommer det, at i et af disse Tilfælde maa det dog være lidt vanskeligt. Jeg antager, at Efterslægtsselskabets Skole slet ikke kan komme med ind under Institutionen, da den er en selvstændig Institution, der ikke kan gaa ind som Led i en anden Institution, om den end kan samvirke med den. Men hvis der nu er Skoler, som ikke *ville* ind under denne Institution, skulle vi da ved at støtte Institutionen og sætte vort Stempel paa den, hjælpe den i sin Konkurrence med disse Skoler? Der kan jo være udmærket gode Grunde til, at en Skole ikke vil ind under denne Institution. Det, der er den private Skoles Særkende, er, at den kun er bunden ved Eksamensmaalet og i øvrigt staar frit med Hensyn til den Vej, ad hvilken den vil naa dette, den Metode, den vil følge, og hele den Aand, der skal raade i Undervisningen. Det er ganske sandt, at som Eksamensmaalet er fastsat og efter de ret minutiøse Bestemmelser for Arbejdet i de øverste Klasser,

er der i Virkeligheden en stærkt begrænset Frihed i saa Henseende, men den private Skolebestyrer kan jo dog raade over, i hvilken Retning Undervisningen i det hele taget skal drives i hans Skole, idet han selv er Herre over at antage sine Lærere, selv kan bestemme hele Undervisningens Gang og altsaa selv kan angive, i hvilken Retning det hele skal gaa. Ganske anderledes stiller det sig f. Eks. for Rektorerne ved de offentlige Skoler, der jo maa arbejde med de Lærere, som sendes dem, eller for Bestyrerne ved den ny Institutions Skoler, idet Sagen er ordnet saaledes, at efter § 8 i Fundatsen, eller hvad jeg nu skal kalde det, skulle Sager af større principiel og pædagogisk Natur afgøres ikke af den enkelte Skolebestyrer, men af Bestyrelsesraadet for Institutionen. Bestyrerne ville ikke selv være Herrer over Lærerkræfterne. Lærerne ere ikke i deres, men i Institutionens Tjeneste.

I Punkt 12 staar, at ingen faste Lærere kunne afskediges af Institutionens Tjeneste, uden at Spørgsmaalet har været forelagt Direktionen. Der er selvfølgelig ingen Skole, som vil føre sin Undervisning i en bestemt Aandsretning, der kan være Medlem af denne Institution, idet den altsaa ikke selv kan raade for, hvilke Lærere den vil benytte ved sin Undervisning, og den kan heller ikke sikre sig, at en kommende Bestyrer vil lede Skolen i samme Retning, som den en Gang er slaaet ind i, idet Valget af Bestyrer foregaar saaledes efter Punkt 11, at Direktionen forelægger Ansøgningerne for Raadet; dette indstiller 3 af Ansøgerne til Ministeriet, og derefter træffer Ministeriet det endelige Valg. I Virkeligheden er der ikke andre Skoler, som kunne trives inden for denne Institution end de Skoler, som ere tilfredse med at faa de Lærere og Bestyrere, som Institutionen tildeler dem. Naar saa Staten tager Parti for en Institution, der er lige saa embedsmandsmæssig indrettet som Statsskolerne, saa ser jeg ikke rettere, end at man gør stor Uret mod alle Bestræbelser for at føre Skolerne frem i en bestemt aandelig Retning og paa en bestemt ny Maade. Jeg tror derfor, at Folketinget, naar det overvejer denne Sag, vil være noget betænkelig ved at stille sig paa denne